

УКРАЇНСКА КЊИЖЕВНОСТ 2

једносеместрални испит

Изборни предмет

Други семестар

3 ЕСП бодова

Време одржавања: петак, 15 – 16:30 часова

Место одржавања: учионица 012

Циљ предмета

Теоријско упознавање студента са прегледом духовне културе и веровања Старих Словена пре покрштавања, са прегледом историје украјинске културе и најзначајнијим историјским и културним догађајима периода од II/2 IX века до краја XIV века.

Садржај предмета

Преглед духовне културе и веровања Старих Словена пре покрштавања, преглед историје украјинске културе и најзначајнијих историјских и културних догађаја периода од II/2 IX века до краја XIV века. Кроз темат Преглед најстаријих облика народног стваралаштва на примеру пролећног, летњег, јесењег, зимског циклуса народних обреда и обичаја; дума, билина, историјских и лирских песама студент се детаљно упознаје и стиче прегледно знање о врстама и класификацији украјинског епоса.

План часова:

1. Календарско-обредно стваралаштво. Ритуално-митолошка основа зимског циклуса календарског обреда. Жанрови зимског циклуса календарско-обредног стваралаштва. Щедрівки.
2. Божићни и новогодишњи народни обичаји. Божићни обичаји. Свят вечір/Вілія (Бадње вече). Нова година („Василь»).
3. Пролећни циклус календарских обичаја и народног стваралаштва. Ритуално-митолошка основа пролећног циклуса народне поезије. Жанрови пролећног циклуса календарско-обредног стваралаштва. Веснянки. Гаївки (гагілки). Пролећне песме о Ускрсу.
4. Календарско-обредни народни обичаји пролећног циклуса. Дозивање и дочек пролећа. Прва бразда. Прва сетва. Фарбање – украшавање јаја – писанки і крашанки.
5. Летњи циклус народних обреда и обичаја и народно стваралаштво тог циклуса. Ритуално-митолошка основа летњег циклуса календарских обреда и обичаја. Жанрови летњег циклуса календарско-обредног стваралаштва. Маївки (майські пісні). Русальні пісні. Петрівчані (петрівчанські) пісні.

6. Ритуално-митолошка основа јесењег циклуса календарског усменог народног стваралаштва. Зажинки. Обжинки. Жанрови јесењег циклуса календарско-обредног усменог народног стваралаштва. Зажинкові (зажнивні) пісні. Жнивні пісні. Обжинкові пісні. Косарські пісні.

7. Породични обичаји, обреди и усмена народна поезија. Свадебни обреди. Свадба као драма. Етапе свадбе. Предсвадебни обичаји и обреди. Припреме за свадбу. Дівич-вечір. Свадебни обичаји. Постсвадебни обичаји.

8. Народни обичаји повезани са рођењем детета и усмене народне песме које их прате. Обреди сахрањивања и усмено народно стваралаштво које прати те обреде. Голосіння. Поетика тужбалица и веза са осталим жанровима фолклора. Обреди приликом изградње куће.

9. Херојски еп. Билине. Порекло и жанр. Циклуси епоса билина. Анализа циклуса епоса билина. Поетика билина. Думе. Историјат настанка жанра. Дефиниција и поетика жанра. Класификација дума. Думе о херојској борби украјинског народа против турско-татарских освајача. Думе о херојској борби украјинског народа против пољског јарма. Думе на теме из друштвеног живота. О кобзарима.

10. Историјске песме. Жанровско-стилске особине историјских песама. Класификација историјских песама. Поетика историјских песама.

11. Украјинске народне баладе. Класификација балада.

12. Лирске песме. Песме из породичног живота. Козачке песме. Чумачке песме. Занатлијске песме. Војничке или регрутске песме. Рекрутські голосіння (тужбалице). Кметовске песме (крипацькі пісні). Бурлачке песме (бурлацькі пісні). Надничарске песме (наймитські пісні). Просјачке песме (жебрацькі пісні). Печалбарске и радничке песме (заробітчанські та робітничі пісні). Радничке песме (робітничі пісні). Емигрантске песме (емігрантські пісні). Песме за игру – танкові пісні.

Оцењивање:

Присуство и активност на часу 20%, усмени испит 50%.

Испитна питања:

1. Теорије о прапостојбини Словена
2. Духовна култура Старих Словена
3. Веровања Старих Словена пре покрштавања
4. Покрштавање Кијевске Руси
5. Летописи епохе Кијевске Руси
6. Изборници кнеза Свјатослава
7. „Поуке деци“ Володимира Мономаха
8. Галичко-Волински летопис
9. „Слово о Игоровом походу“
10. Магија и најстарији облици народног стваралаштва
11. Зимски циклус народних обичаја и народно стваралаштво тог циклуса
12. Вертепска драма
13. Пролећни циклус народних обичаја

14. Жанрови пролећног циклуса календарско-обредног стваралаштва
15. Летњи циклус народних обреда и обичаја
16. Жанрови летњег циклуса календарско-обредног стваралаштва
17. Јесењи циклус народних обреда и обичаја
18. Жанрови јесењег циклуса календарско-обредног стваралаштва
19. Свадбени обичаји и пратећа народна поезија
20. Народни обичаји и пратећа народна поезија
21. Обреди сахрањивања и пратеће народно стваралаштво
22. Билине
23. Думе
24. Класификација дума
25. Историјске песме и њихова класификација
26. Баладе и њихова класификација
27. Лирске народне песме и њихова класификација
28. Љубавне песме
29. Песме из породичног живота
30. Песме из друштвеног живота и њихова класификација

Обавезна литература:

Украјинска књижевност XI - XIV века (*скрипта са вежбама*), припремили проф. др Јанко Рамач и мр Тања Гаев, Београд, 2008, 288 ст.

Препоручена литература:

1. Карпіловська Є. А. – Гарновецька Л. О., *Українська література XI–XVIII століть, Хрестоматія з коментарями*, Чернівці, 1997, 75–367.
2. Возняк, М., *Історія української літератури I–II*, Львів, 1992–1994, т. I 286–691, т. II 3–555.
3. Грицай, М. С. *Українська література XVI–XVIII ст., I Фольклор*, Київ, Видавництво Київського університету, 1969, 113
4. Чижевський, Д., *Українське літературне бароко*, Київ, 2003, 19–372.
5. Микола Аркас, *Історія України-Русі*, Київ, Вища школа, 1991, 456
6. М. Грушевський, *Історія української літератури*, Київ, Либідь, 1993, I: 386, II: 261, III: 282
7. Володимир М. Литвин, *Історія України*, Київ, Наукова думка, 2006, 728
8. В. Замлинський, *Історія України в особах IX–XVIII ст.*, Київ, Видавництво Україна, 1993, 395
9. *Українська література XIV–XVI ст*, Київ, Наукова думка, 1988, 600
10. *Українська література XVII ст*, Київ, Наукова думка, 1987, 605
11. *Українська література XVIII ст*, Київ, Наукова думка, 1983, 694
12. Љ. Поповић, *Фокусна перспектива українске књижевности*, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Београд, 2007, 254
13. Ј. Тамаш, *Історија русинске књижевности*, Прометеј, Руске слово, Нови Сад, 2002, 672
14. *Антологіја українске поезије XVI–XX века „У инат ветровима“*, приређивач др. Људмила Поповић, Завод за уџбенике и наставна средства Републике Српске, Српско Сарајево, 2002, 645
15. *Антологія української поезії*, Київ, Державне видавництво художньої літератури, 1957, 4 т.
16. *Серця живе джерело: Антологія поезій*, Івано-Франківськ, Новая зоря, 2000, 175
17. Владимир Базилевський, *Вертеп*, Київ, Криниця, 2004, 606

18. *Історія української культури*, том 2, Київ, Наукова думка, 2003
19. *Історія української культури*, том 3, Київ, Наукова думка, 2003